

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אמונת חכמים

בס"ד | גיליון מס' 272

פרשת כי תשא (פרה)

איזו הוראה על אשפוז הקימה בית בישראל?

כל מבקש ה', יצא אל אוהל מועד... (ל"ג, ז)

יודע שהוא עושה את המוטל עליו - לפי התוכנית האלוקית, למי מה שהתורה קבעה. לא הוא מקבל את ההחלטה הגורלית עבורו, כי אם התורה הקדושה קבעה עבורה אנה יפנה, ואת תשובתה קיבל באמצעות הצדיקים והחכמים שבכל דור ודור, לפיכך - הוא רגוע ושליט, הוא יודע שהוא נכון!

פרשת השבוע מכנה את היהודי שמחפש את משה רבינו, לשמוע מה בפיו ולקבל את הנחיותיו, בשם מבקש ה', כאמור 'והיה כל מבקש השם יצא אל אוהל מועד' - והכוונה ליהודי שמחפש את משה רבינו כדי לדעת את דבר ה'. רש"י בפירושו עומד על כך וחושף גילוי מדהים, שהמבקש את פני הזקן - הצדיק, כמבקש פני השכינה - נחשב כמבקש את בורא עולם בעצמו.

וזאת, משום שחכמת ה', הוראתו והנחיותו - כולן נתונות בתוך התורה, העוברת מדור לדור בידי חכמיה וגדוליה. ולפיכך, כשיהודי חפץ לדעת מה מוטל עליו לעשות, כיצד ראוי לו לנהוג, מה כדאי לו להחליט בכל צומת בחייו - כל שצריך לעשות הוא לשאול את ה', לחפש את התשובה בחכמת ה' יתברך, ואת זאת הוא עושה בפניה לצדיק, לחכם, לגדול שבאותו דור. כך הוא מתחבר לחכמת ה', כך הוא מקבל תשובות מבורא עולם - באמצעות שלוחיו הנאמנים, הצדיקים והחכמים שבדורו.

ולכן, המתחבר לצדיק, המקושר עם החכמים, השואל בעצתם והנעזר בחכמתם, זוכה לסייעתא דשמיא וברכת שמים מלווה אותו בהחלטותיו, בצעדי, בחייו. כי הוא לא נעזר ב'ועץ' חכם ככל שיהיה, הוא שואל את חכמת בורא עולם, הוא נועץ בחכמת התורה, הוא פונה לנציגים של בורא עולם בעולמו. וכשהוא פועל על פי הנחיותיהם ועצותיהם - אין פלא שהוא זוכה לברכה ולסייעתא דשמיא, כי ברכת שמים מלווה את הצועד בדרך התורה, בדרך האמונה, בדרך שקבע בורא עולם.

אשרינו שזכינו, גם כיום כדור כמו שלנו, דור כה שפל ביחס להיסטוריה העשירה של העם היהודי, עדיין יש לנו חכמים וצדיקים המצויים בכל עיר ועיר, בכל חוג ובכל עדה. תלמידי חכמים משכמים ומעלה, מרביצי תורה ידועים שם, צדיקים נעלים, אדמו"רים ורבנים לרוב.

כמה כדאי להתחבר אליהם, לשאול בעצתם, לדבוק בחכמתם, לבקש את ברכתם, להישמע להנחיותיהם. וככל שנזכה להתחבר ולהתקשר עם הצדיקים והחכמים - כך נזכה לנהל את חייו ברוגע ובשלווה, לקבל החלטות נבונות, לנווט את ספינת החיים שלנו על מי מנוחות, ליהנות מרוגע ושלווה בכל שלבי החיים - וגם לזכות לברכת שמים וסייעתא דשמיא המובטחת והנלווית לנועצים בחכמים ובתלמידיהם, לחיי אושר ושמחה!

החיים בדורנו אנו, תלאותיהם, מאורעותיהם, סגנונם ואתגריהם, שונים בתכלית מצורתם בעבר. כל חיי היום יום של רוב האנשים כיום, הינם מסכת ארוכה של לבטים וקבלת החלטות, אתגרים והתמודדות עימם, קשיים והתגברות עליהם. מחיים רוחניים - כמו התמודדות ונסיגות ביראת שמים, בלימוד התורה או במידות טובות, ועד חיי היום יום - גידול וחינוך ילדים, בריאות כמובן, ופרנסה - מלחמת ההישרדות התמידית הקבועה שנגזרה על כולנו.

כל אלה ועוד, מזמנים לנו עשרות זירות של התמודדות, של קושי, של שקילת דברים לכאן ולכאן, של צורך לקבל החלטה - פעמים רבות דחופה או קריטית. ואז מוצא עצמו היהודי במערבולת שיקולים, בתסבוכת צדדים, בסבך דילמות. האם לעשות כך ואולי אחרת, האם לבחור בספר לימוד כזה או בחברותא פלוני, האם להתמקד בשמירת עיניים או בעבודה על מידת הכעס, האם לחנך את הילד ברגישות או בקשיחות, האם לעשות ניתוח, האם להחליף עבודה, והאם, והאם, והאם...

מצב ה'ספק' התמידי הזה, מערער את היציבות בחיים, חותר תחת הרוגע והשלווה שכולנו רוצים בהם. הואיל והחיים מעמידים בפנינו כל כך הרבה קשיים והתמודדות, אנו מוצאים עצמנו נאבקים בין הגלים, מתקשים לחתור לכיוון ברור, לא מצליחים לסמן יעד, ובוודאי שלא לדעת איך מגיעים אליו. לכן, בזמננו, כה רבים האנשים ששנים שלא טעמו את טעם היציבות, שלא יודעים מהו רוגע, שחפצים בעוגן עליו יבססו את חייהם ובעזרתו ינהלו אותם על מי מנוחות.

האם יש דרך כזו? האם יש משהו שיהודי יכול לקבוע לעצמו כמדריך, כמצפן, כמכריע עבורו - וממילא ירגיע אותו? האם יש כלי שיהודי יכול לאמץ, והכלי הזה ינסוך בו רוגע, שלוה, ביטחון במה שהוא עושה? כיצד יהודי יכול ליצור מצב בו הוא בטוח בעצמו, רגוע ושליט עם החלטות שקיבל, חי על מי מנוחות כשהוא יודע שהוא עושה בכל רגע את הדבר הנכון ביותר עבורו?

הבשורה היא איש, ובגדול. פרשת השבוע מגלה לנו את הסוד הזה. מעניקה לנו את המתנה היקרה הזו, חושפת כיצד יכול יהודי להיות מאושר ורוגע, צועד בדרך הנכונה בצורה טובה, שפויה וראויה עבורו. למתנה הזו קוראים 'דעת תורה', ובתרגום למילים מדוברות: הישענות על החכמים שבכל דור, דיבוק בצדיקים החיים עמנו, ידיעה מה נכון עבורנו בכל רגע - דרך העובדה שגדולי התורה מגלים לנו מה קובעת דעת תורה בעניין העומד לפתחנו. כשאדם מחובר ומקושר עם צדיק, כשהוא דבק בתלמיד חכם, כשהוא ממושמע וקשוב להנחיות שהוא מקבל מחכמי ישראל - הוא רגוע, שליט, מאושר ובטוח. הוא

עצת זהב לחיים!

חודש תמוז תרצ"ט, פרשבורג שבהונגריה. סבי, הגאון רבי משה טורק שליט"א, היה אז עלם צעיר, נער כבן 19. הוא שאף לגלות למקום תורה ולעלות לארץ ללמוד בישיבת 'היכל התלמוד', וביום המיועד נפרד מהוריו בדרכו לספינה המפליגה לחופי יפו. מעמד הפרידה היה מרגש ורווי דמעות, ולמפרע התברר כי היתה זו פרידה לנצח - שכן הוריו לא שרדו את אימי מלחמת העולם השנייה...

ברגעים בהם נפרד מאביו, הגה"צ רבי דוד זצ"ל, ביקש אביו להעניק לו 'עצת-זהב', מסר מרכזי לחיים. וכה אמר לו: 'בני יקרי, אתה עולה לארץ הקודש לבדך, בודד וגלמוד. עצתי עבורך, כי מדי שבוע תבקר בבית גדול מירושלם, לשיחה, התייעצות או שהות בצילו של אחד מגדולי צדיקי הדור. התקשר והתחבר עם הצדיקים והרבנים שבארץ ישראל, ובכך תזכה לשמור ולהגן על עצמך, ולנהל ולבסס את חיך על אדני התורה והיראה!'

את הוראתו של האב, שהפכה לצוואה האחרונה אותה שמע הבן, שמר סבי שליט"א מכל משמר. אחת לשבוע לפחות נהג לבקר בבתי גדולי ישראל של אותה עת, בהן את דרכיהם והליכותיהם, שוחח עימם, נועץ בהם והתברך מפייהם. וכיום, שנים רבות לאחר מכן, הוא מעיד ואומר וכדאי לכולנו לשמוע:

'כל מה שזכיתי בו בחיי, הכל בזכות מילוי אותה הוראה, בזכות הקשר עם גדולי וצדיקי הדור. כשהערפל כיסה את הארץ ועמודי עולם נעו אף זעו, לנוכח כל האימים הגשמיים והרוחניים שעמדו בדרכי - העצה הזו היתה לי למשען ומשענה, דבקתי בצדיקים והלכתי עימם ובעקבותיהם. וכל מה שזכיתי בו בחיי - הכל הודות לקשר הזה, לחיבור התמידי עימם, לדבקות בהם בכל עת וזמן!'

את דבריו אלו של סבי שליט"א כדאי לזכור ולהפנים: לכולנו יש לפעמים עזוועים בחיים, קשיים שמצטברים, מצוקות שגאות ועולות. קשר עם צדיקי הדור, חיבור תמידי עם גדולי ישראל, הליכה בדרכם וצעידה לאור הנחיותיהם - אלו הכלים לשמור על עצמנו, להאיר את עולמנו, לנהל את חייו על מי מנוחות, ולזכות לחיי אושר ושלווה, לאורך ימים!

אשפוז שהפך לשדכן...

היה זה לפני כמה שנים, בחודש אלול - שבועות ספורים לפני ראש השנה. יהודי יקר שבתו נפלה ונחבלה, שהה בבית החולים לצידה ימים ארוכים, שכן הרופאים דרשו כי תאושה להשגחה במשך תקופת מה. במשך כל תקופת האשפוז שהו האב והאם במשמרות ליד בתם הפעוטה, כשכל העת הם מאפשרים לבניהם להמשיך לשקוד על דלתות התורה בישיבה, מבלי להיכנס לשערי בית החולים.

הימים חולפים עוברים, לא קל לשני ההורים לנהל את המשמרות רק ביניהם, אולם הרופאים מתקשים כי על הבת להישאר להשגחה, וההורים מתקשים שלא לאפשר לבניהם לעזוב את היכל הישיבה ולו לשעה קלה. לבסוף, כמה ימים לפני ראש השנה, נעתרו הרופאים לבקשות ההורים, ואמרו כי הם מוכנים לשחרר את הבת להמשך טיפול בבית, בכפוף לחתימת ההורים על מסמכי השחרור, שכן עדיין המלצתם להישאר באשפוז עומדת בעינה.

ההורים ששו ושמוחו, נראה כי מסתמן אור בקצה המנהרה, ועתה - שוב ישונו ברינה הביתה. אבל קודם חתימת מסמך כה מחייב ואחראי נועץ האב ברבו, אחד מגדולי האדמו"רים בדורנו, וכאן נכונה לו הפתעה:

הרבי סירב ואמר שלדעתו ראוי שהבת תישאר בבית החולים להמשך השגחה, לפחות בינתיים. 'נמתין עוד כמה ימים ונראה אז...' - פסק הרבי, והאב המופתע דבק ברבו, והודיע לצוות הרפואי כי למרות כל תחנוניו ובקשותיו עד עתה להשתחרר מבית החולים - כעת חזקה עליו הוראת רבו, והוא נותר בבית החולים עם בתו...

אולם לחץ התורנויות הלך והכביד, ובליט ברירה החליטו ההורים שגם בנם הגדול, בחור שכבר הגיע לפרק 'האיש מקדש' מזה זמן אולם ישועתו מבוששת מלבו, יצטרף לתורנות. הם כבר לא מסוגלים לעמוד במעמסה לבדם, דרוש 'כח אדם' נוסף - יעלה ויבוא בנם ויסייע להם בשהות ליד מיטת אחותו הפעוטה...

כבר בלילה הראשון לשהותו של הבן, הוחלט בבית החולים על צמצום חדרים, כך שאם עד עתה היה רק מאושפז אחד בכל חדר, החל מאותו לילה - הצטרפה לחדר מאושפזת נוספת, מלווה גם היא בבני משפחה דואגים. בשהותם יחדיו בחדר החל אבי המשפחה לשוחח עם הבחור השהה לצד אחותו, ו...

כבר ביום המחרת, כשעינו הבחור את משמרתו ואביו החליפו, שוחח האב שהצטרף לחדר אך אמש עם האב של הבת השהה בחדר מזה ימים ארוכים, וביקש לתהות על קנקנו של הבן. 'הוא הרשים אותי מאוד' - שיבח את הבן באוזניו, וביקש לדעת אם הבחור בגיל השידוכים, מאורס או אולי נשוי... האב נאנח קלות והשיב כי בנו בגיל השידוכים זה תקופה ארוכה ומחפש את זיווגו ואז - ניכר היה כי השואל ביקש לשמוע בדיוק את התשובה הזו...

בו ביום החל השידוך מתרם ומתגלגל, ובו ביום - שב אב הילדה לרבו, ושאל אם אפשר כבר לחתום ולהשתחרר מבית החולים. הפעם הרבי הסכים ואישר לאב לחתום ולשחרר את בתו הפעוטה, כשבינתיים גלגלי השידוך מוסיפים לנוע, עד לרגע המרגש בו התברר:

הבחור ששהה בבית החולים לצד אחותו - בא ברירת האירוסין עם קרובת משפחתו של האב השני, זה שתהה על קנקנו בשהותם המשותפת בחדר. פתאום נפקחו לכולם העיניים להבין, כי תשובת הרבי להישאר באשפוז עוד כמה ימים - חסרת הגיון ככל שתישמע - היתה למעשה המפתח שהוביל לבניין בית ישראל, לישועת האח מעוכב השידוך!

את הסיפור המפעים שמענו מגיבור המעשה - אביו של החתן, ויש בו כדי לחשוף רובד קסום, נסתר ופלאי, הטמון בקשר ובדבקות בצדיקים. לפעמים - אנו מתקשים להבין את התשובות שאנו מקבלים, לפעמים הדבר נראה לא הגיוני, אולי בניגוד לכל הערכה קודמת. אבל דווקא ההתמסרות לא החליט לבד אלא לשאול, לקבל תשובה ולנהוג על פיה - היא המפתח לברכת שמים, לישועות גלויות, לאו דווקא בנושא המדובר, אלא אף בנושאים רבים אחרים...

כי הקשר עם החכמים שבכל דור, עם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא שתל בימינו, הוא לא רק דרך להאיר את החיים באורה של 'דעת תורה', הוא גם מאפשר להוריד אלינו שפע ברכה, ישועה ונחמה משמים, להרעיף עלינו ישועות לרוב. וככל שנתחבר ל'דעת תורה', להקשיב לתלמידי החכמים, להיוועץ בצדיקים, לפעול לפי מה ששירו לנו ובהתאם למה שחכמתם - חכמת התורה - קובעת, כך נזכה שחינו יארו בשלווה וברוגע, ונזכה לברכת שמים בכל מעשי דינו!

שיחת 'התרמה' שהצילה חיים!

הסיפור הבא התרחש בחורף החולף, והוא עוסק בראש ישיבה נודעת ממרכז הארץ, המתמסר מאוד לתלמידיו ולהצלחת הישיבה. ביום מן הימים עורער מאוד מצבה הכלכלי של הישיבה, וראש הישיבה נועץ ברבו - אחד מגדולי הדור שליט"א - ושאל כדת מה לעשות.

התשובה שקיבל היתה מפתיעה. 'דעתו גם ידעתי' - השיב רבו לאחר הרהור ארוך - 'שבאופן עקרוני אינך נוהג לטוס לחו"ל להתרמות בעיצומו של זמן, בימי שגרה מבורכים,

כאשר תפקידך ללמד ולהקנות תורה לתלמידך. אולם חושבני, שהפעם יש מקום לחריגה מעיקרון זה, ועל כן - הזמן מיידית טיטה לארצות הברית, שם תחלה פני נדיבים ותבקשם לעמוד לעזרתך!' - פסק הרב, והותיר את ראש הישיבה המום ומתפלא...

אולם, ראש הישיבה דבק בתשובה שקיבל, מפתיעה ככל שתהיה. על אתר הזמין טיטה לארה"ב, וכשנחת שם - גילה משהו את אוזנו כי יש יהודי נדיב תומך תורה בשם 'פוקס', וכדאי לסור אליו. הלה לא ידע בדיוק מה הכתובת וכיצד יוצרים קשר, רק אמר כי כדאי לחפש בשכונה פלוגית יהודי בשם פוקס, שהשמועה אומרת שהוא תומך תורה...

ראש הישיבה לא התמהמה, ויצא לאותה שכונה, בחפשו אחר 'פוקס' תומך התורה. משהו מבני המקום הפנה אותו לבית אחד, והוא נקש בדלת וביקש לשוחח עם בעל הבית. עד מהרה העמידה אותו בעלת הבית על טעותו: ראשית - הוא נקש בדלתה של משפחת 'פאקס' ולא בבית משפחת 'פוקס', ואם לא די בכך - הרי שאב המשפחה אמנם מתפרנס בכבוד כרופא עור נודע, אך הוא רחוק מלהיות 'תובת' התומכת בעמלי תורה בסכומים נכבדים...

ובכל זאת, ראש הישיבה הסביר כי אם כבר הגיע עד לכאן, הוא מבקש לשוחח עם בעלה ולהתירמו לצורך הישיבה. בעלת הבית הסבירה כי הוא כעת בקליניקה בה עובד, וישונו מאוחר יותר. ראש הישיבה החליט כי אם בורא עולם כיוון את צעדיו לבית הזה והוא כבר טרח והגיע עד לכאן - ישתהה וימתין זמן מה, עד שבעל הבית ישוב ואולי יעניק לו תמיכה כזו או אחרת...

כששב בעל הבית ושמע את בקשת ראש הישיבה, היה נבוך קמעא, אולם השיב בפשטות את האמת: 'תראה, אני יכול לתת לך משהו, אבל לא בסדר גודל שאתה מצפה לקבל... אינני 'גביר' גדול, ואפילו לא קטן. אני מתפרנס כרופא עור, ואני יכול לתת לך תרומה סמלית...'.

לפתע, קטע ראש הישיבה את דבריו. 'רגע, אם בורא עולם זימן אותי לפה, ואם כבודו מעיד על עצמו שהוא רופא עור, אולי תוכל לסייע לי להתמודד עם בעיית עור המלווה אותי מזה תקופה...' ביקש ראש הישיבה, ולכן - נענה הרופא בחפץ לב. ראש הישיבה הוסיף את דיו המעוררת ביבלת מוזרה ומכוערת, וסיפר לו כי היבלת הזו מלווה אותו מזה זמן, וכל הדרכים שניסה לטפל בה - נכשלו. 'אולי אתם יודעים, מה סיפורה של היבלת, כיצד ניתן להיפטר ממנה?'

הרופא בדק את היבלת קלות, ופניו נעשו חמורי סבר. 'תיכנס אליי לקליניקה, שם יש לי את הציוד הדרוש לבדיקה מורכבת כזו. אינני רוצה 'לזרוק' דברים בסתמיות, אבל נדמה לי שכדאי לבדוק את הסיפור הזה לעומק...' - אמר הרופא, וקבע עבורו תור ליום המחרת.

ביום המחרת, נבדק ראש הישיבה בקליניקה, ופניו של הרופא נחרשו קמטים. הוא לקח דגימת עור מהיבלת, וביקש מראש הישיבה לעמוד עמו בקשר בעוד 24 שעות. עוד טרם חלפו השעות התקשר הרופא בבהילות, והודיע לראש הישיבה:

'את אשר יגורתי - בא. היבלת מעידה על גידול המקנן בגוף, והיבלת היא ביטוי חיצוני שלו. הקשב לי היטב: אינני חפץ לשתק את הישיבה, ולכן אתריים בעבורך תרומות בסך \$18,000 - כדי שהישיבה תוסיף ותתקיים. אבל' - וכאן הגביה הרופא את טון דיבורו, 'את בתנאי שעוד היום אתה שב לארץ, ממהר להיכנס לטיפול באופן מידי, ומציל את חייך!'

ראש הישיבה נבהל, אולם הבין היטב כי חייו עומדים לו מנגד. הוא הקדים את הטיסה חזרה, וכבר למחרת התייצב בבית החולים, נושא בידי את הצילומים המוכיחים את קיום המחלה בגופו. כשהרופאים בחנו את הצילומים ובדקו אותו היטב, הם מיהרו להכריז עליו כמקרה חירום, וקבעו לו תור לניתוח חירום מידי, להסרת גידול מאיים ומסוכן...

כעשרה ימים בלבד חלפו, מאז עמד ראש הישיבה בחדרו של רבו, קיבל את התשובה המפתיעה לטוס לחו"ל בעיצומו של הזמן, ועד שכבר נח בחדר ההתאוששות, לאחר ניתוח מורכב שהציל את חייו. רק במבט לאחור, כשהוא בוחן את התהפוכות שהיו מנת חלקו, הוא מציין באוזניו מסר מבהיל ומעורר מחשבה:

'לפעמים, התשובה שמקבלים מהרב נראית לא הגיונית, שונה מהמקובל, מוזרה אפילו. למפרע התברר, כי בורא עולם גלגל את הצעדים קדימה באופן הזה, הכניס את התשובה הנכונה בפי מורי רובי, גלגל את הטעות שבין משפחת פוקס למשפחת פאקס, והכל כדי שאגיע לידיו של הרופא שמתברר שאבחנתו הצילה את חיי! כמה גדולים חכמינו שקבעו כי יש להיוועץ בחכמים, הן בזכות ההליכה בעיניים עצומות אחר הוראת רבי, זכיתי בחיים במתנה, פשוטו כמשמעו!'

ואת המסר הזה כדאי לכולנו לדעת: כשיהודי צועד בדרך אותה התווה רבו, קשור אליו, מונחה על ידו, פועל על פי הוראותיו - הוא זוכה בשמירה עליונה, בורא עולם מסייע לו, מגן עליו, מדרוך את צעדיו. כמה כדאי להיות מחובר לצדיק, כמה כדאי לשאול בעצת חכם, כמה כדאי לבקש ולציית להוראות אותן נקבל מגדולי הדור - כי רק כך נבטיח לעצמנו חיים טובים ומאושרים, רק כך נזכה לחיי רוגע ושלווה, לישועות ונחמות, לניסים מופלאים ומופלאים!